

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lipca 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., odmówił B. K. prawa do świadczenia wyrównawczego, ponieważ wnioskodawczyni nie sprawuje opieki nad dzieckiem, z tytułu opieki nad którym nabyła prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki.

(decyzja z dnia 7 lipca 2023 roku k. 11-12 załączonych akt (...))

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła B. K. domagając się przyznania świadczenia wyrównawczego, podnosząc, iż córka ze względu na stan zdrowia wymaga stałej lub długotrwałej opieki w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

(odwołanie k. 3-4)

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie, wniosł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie k. 5)

Na rozprawie w dniu 4 grudnia 2023 roku wnioskodawczyni poparła odwołanie, a pełnomocnik organu rentowego wniosł o oddalenie odwołania.

(ostateczne stanowiska procesowe stron rozprawa z dnia 4 grudnia 2023 roku e-protokół (...):00:15 – 00:05:22 – płyta CD – k. 46)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. G. urodziła się (...), jest ona córką wnioskodawczyni B. K..

(okoliczność bezsporna)

B. K. pobierała wcześniejszą emeryturę z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki od 26 marca 1996 roku.

(okoliczność niesporna, decyzja ZUS inspektorat w K. k. 70 załączonych akt ZUS)

Orzeczeniem z dnia 2 sierpnia 1996 roku J. K. została uznana przez Wojewódzką Komisję Lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia nr 2 w K. za osobę niepełnosprawną, zaliczoną do pierwszej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia, inwalidztwo istnieje od dzieciństwa. Wskazano, że nad wyżej wymienioną konieczna jest opieka osoby drugiej oraz że istnieją przeciwwskazania do każdej pracy.

(wypis z treści orzeczenia k. 84 załączonych akt ZUS)

Decyzją ostateczną z dnia 30 października 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł. przyznał B. K. prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2019 roku w kwocie 1068,89 złotych, która została zawieszona z uwagi na wypłacanie korzystniejszej emerytury o symbolu (...).

(decyzja z dnia 30 października 2019 roku k. 18-19 załączonych akt ZUS 210600/0082657/2019)

Córka wnioskodawczyni J. G. z domu K. jest po wypadku, miała trepanację czaszki. Wnioskodawczyni pomaga córce w podstawowych czynnościach, co jakiś czas ma dziury w pamięci, wyłącza się całkowicie, nie słyszy, co się do niej mówi. Ubezpieczona pracowała na umowę zlecenie, potrzebowała zarobić na opał. Córka wyszła za mąż, nie zdając

sobie sprawy z chorego męża. Córka jest kuratorem wobec częściowo ubezwłasnowolnionego męża, ale to ubezpieczona załatwia wszelkie sprawy administracyjne. Córka została kuratorem jako osoba najbliższa. Cały czas wnioskodawczyni opiekuje się zarówno córką jak i chorym na schizofrenię zięciem.

(zeznania wnioskodawczyni na rozprawie z dnia 9 października 2023 roku e-protokół (...):00:15 – 00:05:22 – płyta CD – k. 15, informacja o przychodzie uzyskanym za rok 2022 k. 23 załączonych akt ZUS 210600/0082657/2019)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach załączonych do akt sprawy oraz do akt ZUS. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z ww. dokumentów. Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni co stanu zdrowia jej córki, a także zięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne.

W myśl art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 października 2021 roku o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. z 2021 r. poz. 2314) świadczenie wyrównawcze przysługuje osobie uprawnionej do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149), zwanej dalej „wcześniejszą emeryturą”, w kwocie niższej niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162, 1981, 2105 i 2270), pod warunkiem, że w dalszym ciągu sprawuje opiekę nad dzieckiem, z tytułu opieki nad którym nabyła prawo do wcześniejszej emerytury. Świadczenie wyrównawcze przysługuje miesięcznie w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, a kwotą pobieranego świadczenia emerytalno-rentowego.

Zgodnie natomiast z art. 13 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504 t.j.) w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Natomiast zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 roku o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1006 t.j.) świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji, zwanym dalej „osobami uprawnionymi”.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 23 lutego 2022 roku (III AUa 489/21, Lex nr 3358744) podniesiono, iż „należy przypomnieć, że zgodnie z art. 13 ust. 5 u.e.r.f.u.s., przy ocenie niezdolności do samodzielnej egzystencji konieczne jest stwierdzenie naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Przyjmuje się że opieka, oznaczająca pielęgnację, czyli zapewnienie możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej, składanie wizyt u lekarza, łącznie wyczerpują treść pojęcia prawnego niezdolności do samodzielnej egzystencji. Wskazuje się, że do czynności zabezpieczających samodzielną egzystencję człowieka nie należą wyłącznie tzw. czynności samoobsługi, jak mycie się, ubieranie, samodzielne jedzenie posiłków, ale również nabywanie żywności, przyniesienie jej do domu, ogrzewanie mieszkania, przynoszenie w tym celu wiader z węglem, podstawowe prace porządkowe, niewymagające wysiłku fizycznego i prac na wysokości. Niezdolność do samodzielnej egzystencji występuje nawet wtedy, gdy osoba całkowicie niezdolna do pracy może wypełniać niektóre

z elementarnych czynności życiowych we własnym zakresie, np. zje posiłek przygotowany przez inną osobę, o ile w pozostałym zakresie jest pozbawiona praktycznie możliwości egzystowania w humanitarnych warunkach bez koniecznej stałej lub długotrwałej pomocy ze strony osoby drugiej.”.

Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 20 czerwca 1995 roku (III AUr 551/95, OSA 1995/7-8/56), gdzie podkreślono, iż „schorzenia degradujące psychicznie osobowość człowieka i wymagające stałej lub długotrwałej opieki nad ubezpieczonym, mogą uzasadnić zaliczenie go do I grupy inwalidów, nawet jeżeli jest on w stanie wypełniać niektóre z elementarnych czynności życiowych we własnym zakresie (np. jeść, ubierać się), jeżeli w pozostałym zakresie jest pozbawiony praktycznej możliwości egzystowania w humanitarnych warunkach bez koniecznej pomocy ze strony osoby trzeciej.”.

Mając na względzie ustalony wyżej stan faktyczny, cytowane wyżej przepisy i stanowisko judykatury, wskazać należy, że wnioskodawczyni rzeczywiście uzyskiwała dochód dodatkowy w grudniu 2022 roku, ale był to jeden miesiąc, co nie może świadczyć o tym, że odwołująca nie sprawuje opieki nad córką, która z nią zamieszkuje wraz z mężem chorym na schizofrenie.

Córka wnioskodawczyni mimo pełnionych funkcji wobec męża, sama potrzebuje pomocy, nie prowadzi osobnego gospodarstwa domowego. W tym miejscu warto wskazać, że nawet jeżeli J. G. pełni funkcje kuratora dla swojego męża jako częściowo ubezwłasnowolnionego, to taka funkcja nie jest zależna od jej stanu zdrowia fizycznego, a od wymienionych w przepisach warunków, którymi są pełna zdolność do czynności prawnych, posiadanie praw publicznych, nie bycie pozbawionym władzy rodzicielskiej, nie bycie skazanym za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności albo za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby lub przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego lub we współdziałaniu z nim. Wobec kuratora nie może być także orzeczony zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi, lub obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu. Nie może to być osoba, w stosunku do której zachodzi prawdopodobieństwo, że nie wywiąże się należycie z obowiązków opiekuna. Kurator jest powołany do reprezentowania osoby częściowo ubezwłasnowolnionej i do zarządu jej majątkiem, lecz nie musi być to osoba, której ktoś inny nie pomaga. Zatem J. G. może ze swojej strony dbać o zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych swojego męża, czy podejmować decyzję co do jego majątku, a także ich wspólnego majątku, będąc otoczona opieką przez swoją matkę B. K..

Należy także wskazać, że skoro organ miał wątpliwości co do stanu zdrowia J. G., którą opiekuje się jej matka, mógł wezwać ją na badanie lekarskie lekarza orzecznika ZUS i sprawdzić, czy rzeczywiście córka wnioskodawczyni wymaga opieki, oraz jaki jest jej dokładny stan, a tym samym stwierdzić, jaki charakter ma opieka wnioskodawczyni nad córką, a w związku z tym pewnie także nad jej mężem.

Pozostałe warunki przyznania świadczenia wyrównawczego nie są sporne, dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie i orzeczono, zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 KPC, jak w wyroku przyznając wnioskodawczyni prawo do świadczenia wyrównawczego od dnia 29 czerwca 2023 roku.

str.